

Bemærkninger til lovforslaget

Indgreb i meddelelshemmeligheden er en overordentlig dyb krænkelse af et princip, som må anses for fundamentalt i en retsstat.

Forslaget tager sigte på at skærpe betingelserne for sådanne indgreb.

Baggrunden er bl. a. en meget omfattende diskussion i retsudvalget i foråret 1977, foranlediget af et fremmøde af en forsvarsadvokat, som berettede om sine erfaringer på dette område. Det fremgik herunder, at kendelserne blev afsagt nærmest på samleband i dommervagten, oftest for 2-6 måneder, og at forlængelser blev givet, uden at politiet behøvede at redegøre for de hidtidige resultater. Udvalgsmedlemmer repræsenterende et meget stort flertal i folketinget gav under drøftelsen efter fremmødet udtryk for, at de fandt denne situation uholdbar. Man drøftede muligheden af at beskikke en advokat i sådanne sager. Udvalgsformanden, den nuværende justitsminister, konkluderede drøftelsen således, at der havde vist sig betydelig interesse for at styrke retssikkerheden på dette område, og der blev formuleret spørgsmål til ministeren om mulighederne herfor (se bilag 1).

Ministerens svar var en henvisning til, at spørgsmålene ville indgå i strafferetsplejeudvalgets arbejde.

Nu er der gået næsten 5 år siden da, og intet er sket.

Til § 789 a, stk. 1

Der fastsættes maximumsvarighed for indgrebene og krav om, at forlængelse ikke skal kunne bevilges, uden at der har været lejlighed til at bedømme, om indgrebet hidtil har vist sig berettiget.

Der er måske grund til at bemærke, at der ikke foreslås skærpelse af kriminalitetskravet eller mistankekravet. Forslagsstillerne vil gerne medvirke til noget sådant. Vi er opmærksomme på, at disse krav er større i Norge og Sverige, i det mindste for så vidt angår telefonaflytning. I Norge er der kun lovhjælp for telefonaflytning i sager, der vedrører statens sikkerhed og (siden 1976) alvorlig narotikakriminalitet. Professor Gammeltoft-Hansen

har i »Straffeprocessuelle Tvangsindgreb« (1981) stillet forslag om ændring af både kriminalitetskravet og mistankekravet i den danske lovgivning. Bl. a. påpeger han (side 315), at de nuværende bestemmelser omfatter uagtsomhed og offentligt fremsatte ytringer. Så der kan nok være grund til at luge ud. Imidlertid siger han selv (side 314), at der efter hans forslag »på det egentligt politimæssige område imidlertid næppe er tale om nogen skærpelse i forhold til de gældende regler«. En revision forudsætter således efter VS' opfattelse nogle mere dybtgående overvejelser. Vi anser nærværende forslag, sammenholdt med det samtidig fremsatte forslag til ny § 814 (L 27) om begrænsning af anvendelsen af »tilfældighedsfund«, for langt væsentligere i henseende til sikring af frihedsrettighederne og retssikkerheden.

Til § 789 a, stk. 2

Beskikkelsen af advokat svarer til den ordning, retsudvalget i sin tid bad justitsministeren om at overveje (se bilag 1). Udformningen her følger det forslag, der er fremsat af Gammeltoft-Hansen (side 307, § 821), bortset fra de indskrænkninger, der ligger i, at han kun lader det omfatte aflytning, og brevåbning, og at han indsætter forbeholdet »så vidt muligt«. Disse indskrænkninger ses ikke begrundet og er egnet til at skabe usikkerhed om garantiens rækkevidde, hvorfor vi ikke har medtaget dem.

Det skal nævnes, at et svensk reformforslag indeholder bestemmelse om en tilvarende kontradiktorisk forhandling i forbindelse med kendelser om telefonaflytning, og at der i Norge overvejes en prøveordning af samme indhold (se Gammeltoft-Hansen side 203 og 213).

Til § 789 a, stk. 3

I den eksisterende § 787, stk. 6, bestemmes det, at telefonens indehaver efter aflytning skal have meddelelse herom, »når det kan ske uden skade for undersøgelsen og omstændighederne i øvrigt ikke taler herimod«.